

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 7
ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

«Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն» ԱՓԲԸ
Խորհրդի 2021 թվականի օգոստոսի 6-ի թիվ 6(21) որոշմամբ

Խորհրդի նախագահ՝ Վարդու Սիմոնյան

ստորագրություն

ԿԱՊԻՏԱԼ ԾԱԽՍԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ԵՐԵՎԱՆ 2021

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԼՈՒԽ 1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ	2
ԳԼՈՒԽ 2.	ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՕՔՅԵԿՏ.....	3
ԳԼՈՒԽ 3.	ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐ.....	4
ԳԼՈՒԽ 4.	ՎԿԱՅԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏ	4
ԳԼՈՒԽ 5.	ՎԱՐԿԻ ՎԱՂԱԺԱՄԿԵՏ ՄԱՐՈՒՄ	5
ԳԼՈՒԽ 6.	ՉՀԱՏՈՒՑՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐ	5
ԳԼՈՒԽ 7.	ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐԸ ՉՎՃԱՐԵԼՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ	5
ԳԼՈՒԽ 8.	ՎԱՐԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ.....	6
ԳԼՈՒԽ 9.	ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ	6
ԳԼՈՒԽ 10.	ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՄԵՐԺՈՒՄ ԿԱՄ ԴՐԱ ՉԱՓԻ ՆՎԱՋԵՑՈՒՄ	8
ԳԼՈՒԽ 11.	ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ԶԻՋՄԱՆ (ՑԵՍԻԱ) ԻՐԱՎՈՒՆՔ.....	11
ԳԼՈՒԽ 12.	ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ	11
ԳԼՈՒԽ 13.	ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.....	13
ԳԼՈՒԽ 14.	ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒՄ ՆԵՐԱՌՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ	14
ԳԼՈՒԽ 15.	ԱՄՓՈՓԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ.....	15

ԳԼՈՒԽ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն ապահովագրության պայմանները (այսուհետ՝ Պայմաններ) կարգավորում են Ապահովադրի կողմից Արտահանող Վարկառուին տրամադրված Կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման (այսուհետ՝ Վարկ) գծով մարման ենթակա գումարների չվճարման ռիսկերից ապահովագրության (այսուհետ՝ Ապահովագրություն) կանոնները և սահմանում են Ապահովագրության սկզբունքները:
2. Պայմաններում օգտագործված հասկացություններն ունեն հետևյալ նշանակությունը.
 - 1) **Ապահովագրող**՝ «Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն» ԱՓԲԸ,
 - 2) **Ապահովադիր**՝ Ապահովագրողի հետ Վկայագիր կնքած բանկ կամ այլ ֆինանսական կազմակերպություն, որն Ապահովագրողի կողմից տրամադրվող Ապահովագրության ապահովվածությամբ Վարկառուին տրամադրում է Վարկ,
 - 3) **Շահառու**՝ ապահովագրական պատահար տեղի ունենալու պարագայում Վկայագրով նախատեսված ապահովագրական հատուցում ստանալու իրավունք ունեցող անձ,
 - 4) **Վարկառու**՝ Արտահանող, որի հետ Ապահովադիրը կնքել է /կարող է կնքել/ Վարկային պայմանագիր,
 - 5) **Արտահանող**՝ ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր, որը զբաղվում է արտահանման ենթակա ապրանքների արտադրությամբ կամ ծառայությունների մատուցմամբ, և որի արտահանման ծավալները ապահովագրության համար Ապահովագրողին դիմելու պահին նախորդող 12 ամիսների ընթացքում կազմել է շրջանառության առնվազն 20 տոկոսը, կամ առկա են հիմնավոր փաստեր, որ Վարկն ուղղվելու է արտահանման ծավալների ընդլայնմանը,
 - 6) **ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձ, անհատ ձեռնարկատեր**՝ համաձայն ՀՀ հարկային օրենսդրության,
 - 7) **Վարկային պայմանագիր**՝ Ապահովադրի և Վարկառուի միջև կնքված Կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման պայմանագիր,
 - 8) **Կապիտալ ծախսեր**՝ արտահանման խթանման նպատակով հիմնական միջոցների ձեռքբերման, կառուցման, ինչպես նաև հիմնական միջոցների վրա կատարվող ծախսերն են, եթե դրանց արդյունքում վերակառուցման, վերազինման, արդիականացման, հիմնանորոգման կամ ընդլայնման միջոցով վերափոխվում է հիմնական միջոցների վիճակը և (կամ) տվյալ հիմնական միջոցի վրա հաշվետու տարվա ընթացքում կատարված ծախսերի արդյունքում հիմնական միջոցների արժեքը գերազանցում է այդ հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքը՝ տրամադրված վարկին համապատասխան,
 - 9) **Կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորում (Վարկ)**՝ Ապահովադրի կողմից Վարկառուին մինչև 5 տարի ժամկետով տրամադրված ֆինանսական միջոցներ, որոնք պետք է ուղղվեն Կապիտալ ծախսերի կատարմանը,
 - 10) **Ապահովագրության առավելագույն սահմանաչափ** - Ապահովագրողի կողմից հաստատված մեկ պահի դրությամբ գործող ապահովագրման ենթակա Վարկի առավելագույն չափ: Ապահովագրության սահմանաչափը հաստատվում է Վարկառուի դիմումի հիման վրա:
 - 11) **Մարման ժամանակացույց**՝ Ապահովագրողի կողմից սահմանված Վարկի մայր գումարի մարումների ժամանակացույց: Մարման ժամանակացույցը հետագայում կարող է փոփոխվել Ապահովադրի հետ համաձայնեցված կարգով,
 - 12) **Վարկի մարման ժամկետ**՝ Վարկային պայմանագրով սահմանված Մարման ժամանակացույցի համաձայն մայր գումարի մարումների ամսաթիվ,
 - 13) **Վարկի մարման վերջնաժամկետ**՝ Վարկային պայմանագրով սահմանված Վարկի մայր գումարի ամբողջական մարման օրը,
 - 14) **Սպասման ժամանակահատված**՝ Վարկառուի կողմից Ապահովադրին կատարվելիք վճարումը ստանալու Վկայագրով նախատեսված լրացուցիչ ժամանակահատված, որը

հաշվարկվում է Վարկի մարման վերջնաժամկետին/վաղաժամկետ մարման վերջնաժամկետին հաջորդող աշխատանքային օրվանից և սահմանվում է 120 օրացուցային օր: Սպասման ժամանակահատվածը կարող է կրճատվել Ապահովագրողի միակողմանի որոշմամբ,

15) Վնաս՝ Վարկի մայր գումարի չմարման արդյունքում վարկի մայր գումարի մասով Ապահովագրի կրած վնասը, սակայն ոչ ավել, քան Ապահովագրական գումարի չափը:

3. Պայմանները ապահովագրության պայմանագրի (Վկայագրի) անբաժանելի մասն են կազմում և Վկայագիրը կնքելու միջոցով կողմերը ձեռք են բերում Պայմաններով նախատեսված իրավունքներն ու պարտականությունները:
4. Վկայագիրը նվազագույնը պետք է սահմանի Ապահովագրության ուժի մեջ մտնելու պահը, Ապահովագրության դադարելու պահը, Ապահովագրական սակագնի մեծությունը, չհատուցվող գումարի մեծությունը, ինչպես նաև Ապահովագրողի, Ապահովագրի և Վարկառուի նույնականացման տվյալները:
5. Եթե Վկայագրով նախատեսված են Պայմաններին հակասող դրույթներ, Վկայագրով սահմանված դրույթները գերակա ուժ ունեն Պայմաններով սահմանված դրույթների նկատմամբ:
6. Պայմանների ԳԼՈՒԽ 14-ով նախատեսված դրույթները ենթակա են ներառման Վարկային պայմանագրում, եթե այլ բան նախատեսված չէ Վկայագրով: Պայմանների ԳԼՈՒԽ 14-ով նախատեսված դրույթները կարող են փոփոխվել Ապահովագրի և Վարկառուի գրավոր և Ապահովագրողի նախնական գրավոր համաձայնությամբ, առանձին համաձայնագիր կազմելու միջոցով:
7. Ապահովագրության սահմանաչափը հաստատվում է Վարկառուի դիմումի հիման վրա՝ հաշվի առնելով Վարկառուի արտահանման պատմությունը, Վարկառուի ֆինանսական վիճակն ու վարկային պատմությունը, այլ տեղեկություններ՝ ըստ տեղեկատվության հասանելիության և անհրաժեշտության:
8. Ապահովագրության սահմանաչափի ստանալու համար Վարկառուն պարտավոր է Ապահովագրողին տրամադրել Ապահովագրողի կողմից պահանջած փաստաթղթերը և անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: Ապահովագրի պարտավոր է Ապահովագրողին, ըստ պահանջի, ներկայացնել գործարքին վերաբերող իր տրամադրության տակ եղած բոլոր փաստաթղթերը և տեղեկատվությունը՝ ինքնուրույն նախաձեռնելով բանկային գաղտնիքի բացահայտման թույլտվությանն ուղղված քայլերը:
9. Վարկը կարող է ուղղվել միայն Կապիտալ ծախսերի կատարմանը: Վարկի օգտագործման նպատակայնությունն իրականացվում է Ապահովագրողի կողմից պարբերական մշտադիտարկման, այդ թվում՝ այցելությունների, Վարկառուից պարբերաբար հաշվետվությունների ստացման միջոցով:
10. Վարկը Ապահովագրի կողմից տրամադրվում է Վարկառուին անկանխիկ եղանակով վճարման միջոցով, եթե այլ բան սահմանված չէ Վկայագրով:
11. Ապահովագրի պարտավոր է Վկայագրով սահմանված ժամկետում և չափով Ապահովագրողին վճարել ապահովագրական սակագնի հիման վրա հաշվարկված ապահովագրական վճարը: Ապահովագրական վճարն ենթակա է վճարման անկանխիկ եղանակով Վկայագրով սահմանված ձևով՝ միանվագ կամ տարաժամկետ (ըստ ժամանակացույցի): Ապահովագրական սակագնի մեծությունը որոշվում է Ապահովագրողի ներքին ընթացակարգերի համաձայն՝ հիմք ընդունելով ապահովագրական ռիսկի մեծությունը:
12. Ապահովագրողի և Ապահովագրի միջև ձևավորված ֆինանսական պարտավորությունները ենթակա են կատարման ՀՀ դրամով:

ԳԼՈՒԽ 2. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐՅԵԿՏ

1. Ապահովագրության օբյեկտ է հանդիսանում Վարկառուի կողմից վճարման ենթակա Վարկի մայր գումարը (այսուհետ՝ Ապահովագրական գումար), սակայն ոչ ավել քան Ապահովագրության առավելագույն սահմանաչափի գումար:
2. Ապահովագրությունը չի ծածկում Վարկի նկատմամբ հաշվարկված տոկոսների, սպասարկման վճարների, ֆինանսավորման համար նախատեսված միջնորդավճարների, ինչպես նաև տույժերի, տուգանքների և պատժիչ բնույթ ունեցող այլ գանձումների չվճարման հետևանքով Ապահովագրի կողմից կրած վնասները:

ԳԼՈՒԽ 3. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐ

1. Ապահովագրական պատահար է համարվում Վարկի մարման վերջնաժամկետին կամ Վարկի վաղաժամկետ մարման վերջնաժամկետին մասնակի կամ ամբողջական չվճարումը: Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու օր է համարվում Վարկի մարման կամ Վարկի վաղաժամկետ մարման վերջնաժամկետին հաջորդող աշխատանքային օրը:
2. Ապահովագրական պատահար տեղի ունենալու դեպքում Ապահովագրի պարտավոր է գրավոր ձևով տեղեկացնել Ապահովագրողին՝ ապահովագրական պատահարը տեղի ունենալուց հետո ողջամիտ ժամկետում, բայց ոչ ուշ, քան 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ներկայացնելով ապահովագրական հատուցման վճարման հայտ:
3. Ապահովագրի պարտավոր է Ապահովագրողին տեղեկացնել նաև իրեն հայտնի ցանկացած իրադարձության (փաստի) մասին, որը կարող է հանգեցնել ապահովագրական պատահարի առաջացմանը՝ այդ իրադարձության (փաստի) մասին տեղեկանալուց հետո անհապաղ, բայց ոչ ուշ, քան 2 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
4. Սույն գլխի 2-րդ և 3-րդ կետերով նախատեսված տեղեկացումները ներկայացնելու պահանջների գծով սահմանվում են բացառություններ այն դեպքերի համար, երբ Ապահովագրի հայտնվել է այնպիսի իրավիճակում, որ անհնարին էր սահմանված ժամկետում և կարգով տեղեկացման պարտականության կատարումը: Ապահովագրի կրում է տեղեկացնելու անհնարինության ապացուցման պարտականությունը: Սույն կետով նախատեսված տեղեկացման պարտականությունը անհնարին դարձնող հանգամանքների վերացման դեպքում Ապահովագրի պարտավոր է Պայմաններով նախատեսված տեղեկությունները Պայմաններով սահմանված կարգով անմիջապես հայտնել Ապահովագրողին:

ԳԼՈՒԽ 4. ՎԿԱՅԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏ

1. Վկայագիրն ուժի մեջ է մտնում կնքման պահից, եթե Վկայագրով այլ ժամկետ չի նախատեսվում:
2. Վկայագիրը վաղաժամկետ դադարում է հետևյալ դեպքերում.
 - 1) Ապահովագրի պահանջով, եթե Ապահովագրի այդ մասին ոչ պակաս, քան 15 օր առաջ ծանուցել է Ապահովագրողին,
 - 2) Վկայագրի կողմերից յուրաքանչյուրի նախաձեռնությամբ, եթե մյուս կողմը թույլ է տվել Վկայագրի (Պայմանների) էական խախտում՝ խախտումը հայտնաբերելու պահից եռամսյա ժամկետում,
 - 3) Վկայագրի կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ,
 - 4) ՀՀ օրենսդրությամբ կամ Վկայագրով սահմանված այլ դեպքերում:
3. Ի լրումն ՀՀ օրենսդրությամբ, Պայմաններով և/կամ Վկայագրով ամրագրված դեպքերի, ապահովագրությունը դադարում է նաև հետևյալ դեպքերում.
 - 1) Ապահովագրողը ապահովագրական հատուցման վճարման (մասնակի կամ ամբողջական) կամ մերժման որոշում է կայացրել,
 - 2) Վարկի մայր գումարն ամբողջությամբ մարվել է:

4. Ապահովադրի նախաձեռնությամբ Վկայագրի վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում Վկայագրի գործողության չլրացած ժամկետի համար վճարված ապահովագրավճարների վերադարձ չի իրականացվում:
5. Վարկային պայմանագրով Վարկի մարման ժամկետի երկարաձգման դեպքում, Ապահովագրողի համաձայնությամբ Վկայագրում կարող են կատարվել փոփոխություններ: Այդ դեպքում Ապահովադիրը Ապահովագրողի պահանջով պարտավոր է վճարել ավելացած ռիսկին համաչափ հավելյալ ապահովագրավճար՝ ելնելով վճարելու պահին գործող ապահովագրական սակագնից:

ԳԼՈՒԽ 5. ՎԱՐԿԻ ՎԱՂԱԺԱՄԿԵՏ ՄԱՐՈՒՄ

1. Վարկի վաղաժամկետ մարման մասին գրավոր ծանուցումը Արտահանողին ուղարկելու համար Ապահովագրողի համաձայնությունը ստանալու նպատակով Ապահովադիրը ծանուցումը ուղարկելուց առնվազն 5 աշխատանքային օր առաջ Ապահովագրողին է ներկայացնում վաղաժամկետ մարում պահանջելու հանգամանքը հիմնավորող փաստաթղթեր: Ապահովագրողն իր պատասխանը գրավոր ձևով ներկայացնում է Ապահովադիրին 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
2. Սույն գլխի 1-ին կետով նախատեսված գրավոր ծանուցումը կարող է ներկայացվել հետևյալ դեպքերում.
 - 1) Վարկի մարման ժանակացույցով նախատեսված 3 շարունակական և անընդմեջ մասնակի կամ ամբողջական չվճարում (ընդ որում, շարունակական չվճարումը ենթադրում է, որ յուրաքանչյուր հաջորդ մարման ժամկետին նախորդ ժամկետանց պարտավորությունը դեռևս մարված չէ),
 - 2) Արտահանողը սնանկ է ճանաչվել,
 - 3) Ապահովագրողի և Ապահովադրի համաձայնությամբ ձեռքբերված այլ դեպքերում:
3. Վկայագրով կարող են սահմանվել սույն գլխով նախատեսված գրավոր ծանուցում ներկայացնելու այլ դեպքեր:
4. Վարկի վաղաժամկետ մարման պահանջ կարող է նախաձեռնել Ապահովագրողը, նախապես Ապահովադրի հետ համաձայնեցնելով վարկի վաղաժամկետ մարման պայմանները:
5. Վարկի վաղաժամկետ մարման դեպքում Ապահովադիրն իրավունք չունի Արտահանողից գանձել վաղաժամկետ մարման հետ կապված որևէ տուգանք կամ այլ վճար, եթե վաղաժամկետ մարումը չի կատարվում Վարկառուի նախաձեռնությամբ: Սույն կետով նախատեսված դրույթը, ինչպես նաև սույն գլխի 2-րդ կետում նշված հիմքերը Ապահովադիրը պետք է ամրագրի նաև Վարկային պայմանագրով:

ԳԼՈՒԽ 6. ԶՀԱՏՈՒՑՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐ

1. Վկայագրով կիրառվում է ոչ պայմանական չհատուցվող գումար, որի դեպքում Ապահովագրողն ազատվում է որոշակի մասով հատուցում վճարելուց՝ անկախ վնասի կամ կորստի ընդհանուր չափից:
2. Չհատուցվող գումարը սահմանվում է Վկայագրով՝ Ապահովագրական գումարի նկատմամբ տոկոսային արտահայտությամբ: Ընդ որում, չհատուցվող գումարը կազմում է 10-50%:
3. Չհատուցվող գումարից բխող ռիսկը ծածկող այլ ապահովագրության պայմանագրի կնքում չի կարող իրականացվել:

ԳԼՈՒԽ 7. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐԸ ԶՎՃԱՐԵԼՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

1. Ապահովադիրը պարտավոր է Վկայագրով սահմանված ժամկետում վճարել համաձայնեցված ապահովագրավճարը:
2. Եթե Ապահովադիրը Վկայագրով սահմանված ժամկետում չի վճարել ապահովագրավճարը, ապա Ապահովագրողն իրավունք ունի առանց վճարման լրացուցիչ ժամկետ սահմանելու միակողմանի լուծելու Վկայագիրը՝ առանց Ապահովադիրին այդ մասին ծանուցելու: Ընդ որում, Ապահովագրողը կարող է սահմանել նաև տուգանք Վկայագրով սահմանված չափով, որը ենթակա է վճարման Վկայագիրը՝ միակողմանի լուծելուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

ԳԼՈՒԽ 8. ՎԱՐԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

1. Վարկային պայմանագրից բխող Վարկառուի պարտավորությունների կատարման ապահովման միջոցներ կարող են լինել.
 - 1) Վարկառուի գործադիր մարմնի ղեկավարի և նշանակալից մասնակցություն ունեցող (10 և ավելի տոկոս մասնակցություն) բաժնետերերի (մասնակիցների) (վերջիններիս հետ փոխկապակցված անձանց) (իրավաբանական և ֆիզիկական) երաշխավորությունները,
 - 2) Վարկառուի կամ վերջինիս հետ փոխկապակցված իրավաբանական անձի բաժնետոմսերը (բաժնեմասեր),
 - 3) Այլ ապահովման միջոցներ:
2. Կոնկրետ գործարքի մասով ապահովման միջոցների պարտադիր նվազագույն ցանկը որոշվում է Ապահովագրողի կողմից և սահմանվում Վկայագրով:

ԳԼՈՒԽ 9. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ

1. Ապահովագրական հատուցում ստանալու համար Ապահովադիրը Ապահովագրողին է ներկայացնում հետևյալ փաստաթղթերը և տեղեկությունները (այսուհետ՝ փաստաթղթեր).
 - 1) Ապահովագրողի սահմանած ձևով լրացված ապահովագրական հատուցման վճարման հայտ,
 - 2) Ապահովագրական հատուցման վճարման հայտը Պայմաններով սահմանված ժամկետում և կարգով չներկայացնելու դեպքում՝ սահմանված ժամկետում դիմելու անհնարինության հանգամանքները հիմնավորող փաստաթղթեր և/կամ այլ բավարար ապացույցներ,
 - 3) Վարկի տրամադրումը, Վարկային պայմանագրով Վարկառուի ստանձնած պարտավորությունների կատարման ապահովման միջոցների նկատմամբ իրավունքների գրանցումը (<< օրենսդրությամբ կամ կողմերի համաձայնությամբ նախատեսված դեպքերում), առկայության դեպքում Վարկառուի կողմից ապրանքներն արտահանված լինելու փաստը հավաստող փաստաթղթեր, ինչպես նաև Վարկի նպատակային օգտագործումն ստուգելու ընթացքում կազմված համապատասխան փաստաթղթեր և Ապահովագրողի կողմից պահանջվող այլ փաստաթղթեր: Ընդ որում, ապահովադիրը պարտավոր է միջոցներ ձեռնարկել արտահանման հետ կապված փաստաթղթերն արտահանողից ստանալու ուղղությամբ:
 - 4) Վարկառուից Վարկի մասնակի վճարումներ ստացած լինելու պարագայում համապատասխան վճարումները հավաստող փաստաթղթեր,
 - 5) սնանկության մասին հայտարարության հիման վրա սնանկության գործով պարտատերերի պահանջների նախնական ցուցակում ընդգրկված լինելը հավաստող փաստաթուղթ, իսկ ընդգրկված չլինելու դեպքում՝ մորատորիում չտարածելու մասին դատարանին ուղարկված ծանուցման պատճենը, եթե պատահարը տեղի է ունեցել Վարկառուի սնանկության արդյունքում,

- 6) Ապահովադրի և Վարկառուի միջև՝ Վարկային պայմանագրից բխող կամ Վարկի վերաբերյալ դատական, արբիտրաժային մարմնի վարույթում գտնվող վեճերին վերաբերող փաստաթղթեր և տեղեկություններ, եթե Ապահովադրի և Վարկառուի միջև առկա են նման վեճեր,
 - 7) այլ փաստաթղթեր և ապացույցներ, որոնք անհրաժեշտ են ապահովագրական հատուցման վճարման հայտի կարգավորման համար:
2. Ապահովագրողը Պայմաններով սահմանված ապահովագրական հատուցման վճարման հայտը կից փաստաթղթերով ստանալուց հետո անհրաժեշտության դեպքում Ապահովադրին գրավոր տրամադրում է Ապահովադրի կողմից դեռևս չներկայացված, սակայն ապահովագրական հատուցման կարգավորման համար ներկայացման ենթակա փաստաթղթեր: Սույն կետով նախատեսված փաստաթղթերը և տեղեկությունները Ապահովադիրը Ապահովագրողին ներկայացնում է Ապահովագրողի կողմից սահմանված ժամկետում, որը չի կարող ավելի երկար լինել, քան Սպասման ժամանակահատվածը: Ապահովադիրը պարտավոր է Ապահովագրողի պահանջով ողջամիտ ժամկետում կամ սեփական նախաձեռնությամբ Ապահովագրողին տրամադրել այլ տեղեկություններ և փաստաթղթեր, որոնք անհրաժեշտ են ապահովագրական հատուցման վճարման հայտի կարգավորման համար:
 3. Ապահովագրական հատուցման վճարման հայտը ստանալուց հետո Ապահովագրողը պարտավոր է նախաձեռնել անհրաժեշտ ուսումնասիրություններ՝ ապահովագրական հատուցման վճարման հայտն առանց անհարկի ուշացումների կարգավորելու համար: Եթե Վկայագրի կողմերն այլ բան չեն պայմանավորվել, Ապահովագրողն իրականացնում է ապահովագրական հատուցման հայտի կարգավորում՝ Սպասման ժամանակահատվածի վերջին օրվանից հաշված 15 աշխատանքային օրվա ընթացքում, որի ավարտին կայացվում է ապահովագրական հատուցման վճարման հայտը ամբողջությամբ կամ մասնակի բավարարելու կամ մերժելու մասին որոշում: Ընդ որում, Ապահովագրողը կարող է իր նախաձեռնությամբ միակողմանի կրճատել Սպասման ժամանակահատվածը՝ սահմանելով փաստաթղթերի և տեղեկությունների ներկայացման նոր ժամկետներ, սակայն, այնուհանդերձ, կրճատման արդյունքում Սպասման ժամանակահատվածը չի կարող 30 օրից պակաս սահմանվել:
 4. Ապահովագրողն իրավունք ունի ստուգել Ապահովադրի կողմից տրամադրված փաստաթղթերի ճշտությունը ապահովագրական հատուցման վճարման հայտի կարգավորման համար:
 5. Ապահովադրի և Վարկառուի միջև Վարկային պայմանագրի վերաբերյալ Վարկի վերադարձման հետ կապված վեճերի պարագայում Ապահովագրողն իրավունք ունի կասեցնել սպասման ժամանակահատվածը: Եթե Սպասման ժամանակահատվածը չի կասեցվում և Ապահովագրողը հօգուտ Ապահովադրի վճարում է ապահովագրական հատուցում, ապա վեճը հօգուտ Ապահովադրի լուծվելու դեպքում, Ապահովագրողը Վարկառուի նկատմամբ ձեռք է բերում հետադարձ պահանջի իրավունք, հակառակ դեպքում՝ Ապահովագրական հատուցումը Ապահովադրի կողմից ենթակա է վերադարձման Ապահովագրողին վեճի լուծման պահից 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
 6. Ապահովագրական հատուցման վճարման հայտի կարգավորման նպատակով Ապահովագրողի կողմից իրականացված ուսումնասիրությունների արդյունքներն արտացոլվում են ապահովագրական հատուցումն ամբողջությամբ կամ մասնակի վճարելու կամ ապահովագրական հատուցումը մերժելու վերաբերյալ Ապահովագրողի որոշման մեջ (այսուհետ՝ ապահովագրական հատուցման որոշում):
 7. Ապահովագրական հատուցումն ստանալուց հետո Ապահովադիրը կրում է Վարկառուից Վարկը վերադարձնելու (հավաքագրելու) պարտականությունը՝ գործելով իր անունից Վարկի չապահովագրված և չհատուցվող գումարի մասով և Ապահովագրողի անունից և նրա լիազորությամբ՝ ապահովագրական հատուցման չափով, եթե Ապահովագրողն արդեն իսկ չի իրացրել իր հետադարձ պահանջի իրավունքը:

8. Վարկառուից Վարկը վերադարձնելու (հավաքագրելու) արդյունքում Ապահովադիրը վերադարձված Վարկն Ապահովագրական հատուցման չափով վերադարձնում է Ապահովագրողին: Ընդ որում, Վարկառուից Վարկը մասնակի վերադարձնելու (հավաքագրելու) դեպքում վերադարձված Վարկն Ապահովագրողին վերադարձվում է դրանից նվազեցնելով չհատուցվող գումարի համամասնությամբ հաշվարկված գումարը:
9. Ապահովագրողի կողմից Ապահովադիրն հատուցման ենթակա գումարը որոշվում է ապահովագրական գումարից նվազեցնելով հետևյալ գումարները.
 - 1) մինչև ապահովագրական հատուցման որոշում կայացնելու օրը Վարկի գծով վճարված գումարներ,
 - 2) Ապահովադրի կողմից Վարկառուին վճարման ենթակա գումարներ, որոնք որպես հակընդդեմ պարտավորություններ ենթակա են հաշվանցման, եթե այլ բան սահմանված չէ Վկայագրով,
 - 3) Վկայագրով նախատեսված չհատուցվող գումար:
10. Եթե Ապահովադիրը Ապահովագրողի նախնական գրավոր համաձայնությամբ երկարաձգել է Վարկառուի կողմից Վարկի մարման վերջնաժամկետը, ապա Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու օրը և ապահովագրական հատուցման վճարման չափը որոշելիս Ապահովագրողը հիմք է ընդունում սահմանված նոր ժամկետը: Եթե Վարկային պայմանագրի համաձայն Ապահովադիրը Վարկի կամ դրա մի մասի վճարումը առանց Ապահովագրողի համաձայնության դարձնում է վաղաժամկետ վճարման ենթակա, ապա այդ փոփոխությունները հաշվի չեն առնվում Ապահովագրողի պարտավորությունները, ապահովագրական պատահարի օրը և ապահովագրական հատուցման վճարման չափը և ժամկետը որոշելիս:
11. Ապահովագրական հատուցումը վճարվում է ՀՀ դրամով: Հաշվարկների ժամանակ օգտագործվում է ապահովագրական հատուցում վճարելու օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված համապատասխան փոխարժեքը, եթե Վկայագրով այլ բան նախատեսված չէ:
12. Ապահովագրական հատուցման վճարման ժամկետը չի կարող կրճատվել Վարկառուի սնանկության կամ Պայմաններով նախատեսված Վարկի վաղաժամկետ մարման հիմքեր ի հայտ գալու հիմքով, եթե այլ բան սահմանված չէ Ապահովագրողի և Ապահովադրի գրավոր համաձայնությամբ:
13. Ապահովագրական հատուցումը ենթակա է վճարման Ապահովագրողի կողմից ապահովագրական հատուցման վճարման որոշում կայացնելու օրվանից 10 աշխատանքային օր ժամկետում Ապահովադրի բանկային հաշվին փոխանցելու միջոցով:
14. Ապահովադիրը Վարկառուի կողմից Վարկի մարման ժամկետին կամ Վարկի մարման վերջնաժամկետին, ինչպես նաև դրանից հետո կատարված վճարումների հաշվին մուտքագրված գումարներից առաջնային կարգով մարում է Վարկի մայր գումարը:

ԳԼՈՒԽ 10. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՄԵՐԺՈՒՄ ԿԱՄ ԴՐԱ ՉԱՓԻ ՆՎԱԶԵՑՈՒՄ

1. Ապահովագրողն ապահովագրական հատուցման վճարման պարտավորություն չի կրում հետևյալ դեպքերում (հատուցման բացառություններ)՝
 - 1) եթե հատուցման պահանջը վերաբերում է Վարկի տոկոսներին, օրենսդրությամբ սահմանված կամ Վարկային պայմանագրով նախատեսված տույժերին, տուգանքներին կամ նմանատիպ բնույթ ունեցող այլ վճարներին,
 - 2) եթե Վարկային պայմանագրից բխող իրավունքները առանց Ապահովագրողի նախնական գրավոր համաձայնության փոխանցվել են երրորդ անձի,

- 3) եթե առանց Ապահովագրողի նախնական գրավոր համաձայնության և Վկայագրի գործողության ժամկետում, Ապահովադիրն ու Վարկառուն «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի իմաստով դարձել են փոխկապակցված,
 - 4) եթե Վարկառուի և Ապահովադրի միջև առկա է վեճ Վարկային պայմանագրի դրույթների կամ ստացման ենթակա ապահովագրված գումարների չափի վերաբերյալ, և քանի դեռ առկա չէ հօգուտ Ապահովադրի կայացված օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտ: Ապահովագրողը կարող է Պայմաններով սահմանված կարգով որոշում կայացնել Ապահովագրական հատուցման վճարման վերաբերյալ, եթե վեճը Ապահովագրողի կողմից դիտարկվում է որպես ոչ հիմնավոր,
 - 5) եթե ապահովագրական պատահարն ի հայտ է եկել Ապահովադրի՝ առանց ողջամիտ տնտեսական հիմնավորման կայացրած որոշման արդյունքում, որն ուղղակիորեն ազդել է Վարկառուի կողմից Արտահանման պայմանագրի կատարման ձախողման կամ հանգեցրել է Վարկառուի կողմից Վարկային պայմանագրի պայմանների չկատարման,
2. Ապահովագրողը իրավասու է մերժել ապահովագրական հատուցման վճարումը հետևյալ դեպքերում՝
- 1) Ապահովադրի կողմից Վկայագրի կնքման կամ ապահովագրական հատուցման վճարման համար Ապահովագրողին ներկայացված փաստաթղթերում առկա են կեղծ, անարժանահավատ, էականորեն խեղաթյուրված տեղեկություններ, կամ այդ փաստաթղթերը կեղծ են կամ թերի, եթե Ապահովադիրը իր աշխատանքային և տեխնիկական ռեսուրսների միջոցով կարող էր կանխել այդպիսի փաստաթղթերի ներկայացումը,
 - 2) Ապահովադրի կողմից Վկայագրի կնքման կամ ապահովագրական հատուցման վճարման համար թաքցրել է ապահովագրական ռիսկը գնահատելու համար էական նշանակություն ունեցող տեղեկություններ (այդ թվում՝ չի բացահայտել տեղեկություններ Վկայագրի կնքման պահին Վարկառուի կողմից Ապահովադրի (Ապահովադրի բաժնետերերի, մասնակիցների) նկատմամբ գոյություն ունեցող ընթացիկ կամ ժամկետանց պարտավորությունների (ներառյալ նախկինում առկա և դուրս գրված պարտավորությունների) վերաբերյալ և այլն), կամ այլ էական տեղեկություններ ապահովագրական օբյեկտի, գործարքի, տեղի ունեցած պատահարի և վնասի վերաբերյալ,
 - 3) Վարկային պայմանագրից բխող պարտավորությունների կատարման ապահովման միջոցների (երաշխավորության, գրավի և ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված Վարկային պայմանագրով Վարկառուի կողմից ստանձնած պարտավորությունների կատարման ապահովման այլ միջոցների) կիրառումը (այդ պայմանագրերով իրավունքների իրականացումը) Ապահովադրի դիտավորության կամ անզուգույնության հետևանքով Ապահովագրողի համար դարձել է անհնար,
 - 4) Ապահովադիրը չի կատարում Վարկի ապահովման միջոցների (երաշխավորության, գրավի և ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված Վարկային պայմանագրով Վարկառուի կողմից ստանձնած պարտավորությունների կատարման ապահովման այլ միջոցների) իրացման (կիրառման) հետ կապված Ապահովագրողի ողջամիտ պահանջները՝ մասնավորապես ՀՀ օրենսդրությամբ կամ Վարկային պայմանագրով կամ Ապահովադրի ու Վարկառուի միջև ձեռքբերված այլ գրավոր համաձայնությամբ սահմանված ժամկետում (այդպիսի ժամկետի բացակայության դեպքում՝ ողջամիտ ժամկետում) չի օգտվում վեճը կարգավորող մարմիններին (այդ թվում՝ ՀՀ օրենսդրությամբ կամ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դատական ատյաններին) հաջորդականորեն դիմելու (հայց ներկայացնելու) իր իրավունքից,
 - 5) Ապահովադիրը հրաժարվել է Վարկառուի նկատմամբ ունեցած իր պահանջի իրավունքից և կամ այդ իրավունքն իրականացնելն անհնարին է դարձել Ապահովադրի մեղքով,

- 6) Ապահովադիրը հատուցում/վճարում է ստացել երրորդ անձից այն չափով, որքանով պատճառված վնասի համար ստացվել է հատուցում/վճարում,
 - 7) առանց Ապահովագրողի նախնական գրավոր համաձայնության Վարկային պայմանագրով և/կամ դրա կատարման ապահովման միջոցների վերաբերյալ կնքված պայմանագրերով սահմանված Ապահովադիր իրավունքները փոխանցվել են երրորդ անձի,
 - 8) վնասները Ապահովադիր կողմից Վարկային պայմանագրի պայմանների չպահպանման կամ ոչ պատշաճ կատարման հետևանք են,
 - 9) Ապահովադիր և Վարկառուի միջև առկա է եղել Վարկային պայմանագրի կիրառման կամ Վարկի վերաբերյալ վեճ, որը հանգեցրել է ապահովագրական պատահարի և վեճը լուծվել է հոգուտ Վարկառուի,
 - 10) Վարկառուի սնանկության դեպքում Ապահովադիր մեղքով Վարկի մարման հետ կապված Ապահովադիր պահանջը բավարարվելու մասով Ապահովադիրը չի ընդգրկվել Վարկառուի պարտատերերի ցանկում,
 - 11) Ապահովադիր կողմից խախտվել են Պայմանների նախատեսված ապահովագրական հատուցման վճարման հայտի ներկայացման ժամկետները և չի հիմնավորվել այդ խախտման հարգելի պատճառները,
 - 12) Ապահովադիրը մերժում է Վարկի գծով Վարկառուի նկատմամբ Ապահովադիր պահանջի իրավունքը Ապահովագրողին փոխանցելու Ապահովագրողի պահանջը,
 - 13) եթե առանց Ապահովագրողի համաձայնության, ֆինանսավորումը կամ դրա մի մասը Վարկառուին փոխանցվել են կանխիկ տարբերակով:
 - 14) Ապահովադիրը մերժում է Ապահովագրողի պահանջը Ապահովագրողի հետ կնքելու այնպիսի պայմանագիր, որով Ապահովադիրը իրավական միջոցներով կօժանդակի Ապահովագրողին Վարկը Վարկառուի կողմից վճարելու պարտավորության կատարումն ապահովելու համար, եթե Ապահովագրողի և Ապահովադիրի միջև առկա չէ այլ գրավոր պայմանավորվածություն:
 - 15) Վկայագրով և/կամ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով նախատեսված այլ դեպքերում:
3. Ապահովագրողն իրավասու է համամասնորեն նվազեցնել ապահովագրական հատուցման վճարման չափը՝
- 1) եթե ապահովագրական պատահարը տեղի է ունեցել Ապահովադիր կամ նրա անունից գործող անձի ուղղակի կամ անուղղակի գործողությունների արդյունքում, հատկապես այն դեպքերում, երբ Ապահովադիր կողմից խախտվել է Վարկային պայմանագիրը,
 - 2) եթե Վարկային պայմանագրով կամ Ապահովադիր կողմից ձևակերպված կամ հաստատված նմանատիպ այլ փաստաթղթերով ամրագրվել են այնպիսի դրույթներ, որոնք սահմանափակում են Ապահովագրողի իրավունքները կամ նման սահմանափակումների կիրառման հնարավորություն են ստեղծում,
 - 3) եթե Վարկային պայմանագրի ստորագրման ամսաթվից հետո Ապահովադիրը և Վարկառուն հետագա այնպիսի համաձայնություն են ձեռքբերում, որը խոչընդոտելու, հետաձգելու կամ սահմանափակելու է Վարկի մայր գումարի վճարումը,
 - 4) եթե Ապահովադիրը խախտել է Պայմաններով, Վկայագրով, այլ իրավական ակտերով իր պարտավորությունները Ապահովագրողի նկատմամբ, և այդ խախտումը էական ազդեցություն է ունեցել ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու, դրա ընթացքի, դրա հետևանքների մեծացման կամ վնասի չափի մեծացման առումով,
 - 5) Ապահովադիրը Պայմանների համաձայն փաստաթղթերի և տեղեկությունների մասին ծանուցումը ստանալուց հետո ծանուցմամբ նախատեսված ժամկետում չի ներկայացրել պահանջվող բոլոր փաստաթղթերն ու տեղեկությունները և չի հիմնավորել, որ սահմանված ժամկետում փաստաթղթերի չներկայացումը պայմանավորված է եղել դրանց ներկայացման անհնարինությամբ (ներառյալ՝ դատական գործընթացներով) և փաստաթղթերը և

- տեղեկությունները չեն ներկայացվել անհնարինությունը պայմանավորող հանգամանքների վերացումից հետո՝ ծանուցմամբ նախատեսված ժամկետում,
- 6) Վկայագրով և/կամ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով նախատեսված այլ դեպքերում:

ԳԼՈՒԽ 11. ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ԶԻՋՄԱՆ (ՑԵՍԻԱ) ԻՐԱՎՈՒՆՔ

1. Ապահովադրին Ապահովագրական հատուցում վճարելուց հետո Վարկառուի նկատմամբ Ապահովադրի պահանջի իրավունքը (այդ թվում նաև Վարկային պայմանագրից բխող Վարկառուի պարտավորությունների կատարումն ապահովող միջոցները) հատուցմանը համամասնորեն համարվում է զիջված Ապահովագրողին, եթե Ապահովագրողն ու Ապահովադիրը այլ բան չեն պայմանավորվել:
2. Պահանջների զիջման հանգամանքից անկախ, Ապահովադիրը պարտավոր է քայլեր ձեռնարկել Ապահովագրողին օժանդակելու վճարված ապահովագրական հատուցման գումարի չափով գումար Վարկառուից հետ բերելու հարցում: Այս նպատակով, Ապահովադիրը պարտավոր է Ապահովագրողին ներկայացնել Վարկին առնչվող բոլոր փաստաթղթերը և առանց հապաղման տրամադրել Ապահովագրողին անհրաժեշտ այլ աջակցություն:
3. Իրավական ընթացակարգերի կիրառման պարզությունից կամ այլ հանգամանքներից ելնելով՝ Ապահովագրողի պահանջով Ապահովադիրը պարտավոր է ապահովել Վարկի հետ ստացման համար անհրաժեշտ գործողությունների կատարումը: Նման դեպքերում Ապահովագրողը պարտավորվում է Ապահովադրին փոխհատուցել գումարի հետ բերմանը ուղղված նպատակային ծախսերը, դրանց պատշաճ փաստաթղթավորված և հիմնավորված լինելու դեպքում: Ապահովագրողի և Ապահովադրի միջև կարող է կնքվել սույն կետով սահմանված պահանջներից տարբերվող այլ համաձայնագիր:
4. Ապահովագրողի կողմից ապահովագրական հատուցում վճարելուց հետո Վարկառուի կամ երրորդ անձի կողմից Վարկի մայր գումարի մարմանն ուղղված վճարումները ապահովագրական հատուցմանը համամասնորեն պատկանում են Ապահովագրողին և, նման վճարումներ ստանալու դեպքում, Ապահովադիրը պարտավոր է անհապաղ տեղեկացնել Ապահովագրողին ու վճարումը ստանալու պահից հաշված 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում ստացված գումարները ապահովագրական հատուցմանը համամասնորեն փոխանցել Ապահովագրողին:
5. Եթե իրավական ընթացակարգերի կիրառման պարզությունից կամ այլ հանգամանքներից ելնելով, Վարկային պայմանագրից բխող՝ Վարկառուի վճարման ստացման պահանջի իրավունքը համապատասխան պայմանագրով չի զիջվել Ապահովագրողին, ապա Ապահովագրողը և Ապահովադիրը պետք է վճարումների հետբերման տեսանկյունից փոխադարձ իրավունքներն ու պարտականությունները կանոնակարգող պայմանագիր կնքեն:

ԳԼՈՒԽ 12. ԱՊԱՀՈՎԱԴՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Ապահովադիրը իրավունք ունի՝
 - 1) ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու դեպքում ստանալ ապահովագրական հատուցում,
 - 2) Ապահովագրողի համաձայնության առկայության դեպքում երրորդ կողմին փոխանցել ապահովագրված Վարկի մայր գումարի մասով վճարման ենթակա գումարների ստացման պահանջի իրավունքը,
 - 3) Ապահովագրական հատուցման վճարման որոշման հիման վրա որոշման կայացման օրվանից 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում ստանալ ապահովագրական հատուցում:
 - 4) Ապահովադիրը պարտավոր է՝ զերծ մնալ Վարկային պայմանագրում կամ նմանատիպ այլ փաստաթղթերում այնպիսի դրույթներ սահմանելուց, որոնք սահմանափակում են

Ապահովագրողի իրավունքները կամ նմանատիպ սահմանափակման կիրառման հնարավորություն են տալիս,

- 5) Վարկային պայմանագիրը ստորագրելուց հետո զերծ մնալ Վարկառուի հետ հետագա այլ պայմանագրի ստորագրումից, որը հետաձգելու, ուշացնելու կամ սահմանափակելու է ապահովագրված Վարկի մայր գումարի վճարումը,
- 6) տրամադրել Ապահովագրողին արժանահավատ և ամբողջական տեղեկատվություն Վարկառուի ֆինանսական և իրավական վիճակի և Ապահովագրության տեսանկյունից այլ էական տեղեկատվության ի հայտ գալու դեպքում, նույնիսկ, եթե Ապահովագրողը չի դիմել նման տեղեկատվության ստանալու համար,
- 7) առանց հապաղման տեղեկացնել Ապահովագրողին իրեն հայտնի դարձած բոլոր այն հանգամանքների մասին, որոնք կարող են հանգեցնել ապահովագրական պատահարի առաջացմանը կամ կարող են մեծացնել ապահովագրական վնասի մեծությունը կամ որևէ ձևով կարող են անդրադառնալ Ապահովագրողի Ապահովագրության պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունների կատարման վրա,
- 8) չհատուցվող գումարի չափով մասնակցել ապահովագրական ռիսկի համամասնորեն կրելուն և չհատուցվող գումարի մասով չդիմել հավելյալ այլ ապահովագրության,
- 9) Վարկառուի կողմից Վարկի մայր գումարի մարումը սահմանված ժամկետից 3 աշխատանքային օր ուշացնելու դեպքում անհապաղ համապատասխան գրավոր ծանուցում ուղարկել Վարկառուին և Պայմաններով սահմանված ժամկետում և կարգով Ապահովագրողին տեղեկացնել Վարկի չվճարման վերաբերյալ,
- 10) ինքնուրույն կամ Ապահովագրողի հետ համաձայնեցրած ձեռնարկել բոլոր ողջամիտ քայլերը, որոնք կարող են կանխարգելել ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալը կամ կարող են նվազեցնել ապահովագրական պատահարի մեծությունը, հատկապես, երբ խոսքը վերաբերում է Ապահովադրի ունեցած պահանջների ժամանակին և պատշաճ կիրարկմանը կամ ժամկետանց ապահովագրված գումարների հետբերմանը: Ապահովադիրը պատասխանատվություն է կրում Վարկի հետբերման նպատակով դատարանին կամ այլ համապատասխան մարմնին ուշ դիմելու հետևանքով հետբերման ենթակա գումարի նվազման կամ իրավական կիրարկման համապատասխան սահմանափակումների համար,
- 11) համապատասխանեցնել Ապահովագրողի հետ Ապահովագրական պատահարի կանխարգելմանը կամ ապահովագրական վնասի նվազեցմանն ուղղված քայլերի հաջորդականությունը, Վարկառուի կամ երրորդ անձի նկատմամբ անհրաժեշտ միջոցառումներ ձեռնարկել միայն Ապահովագրողի համաձայնությամբ՝ այն դեպքերում, երբ Ապահովագրողը համապատասխան դիմում ստանալուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում Ապահովադիրին չի տեղեկացնում ներկայացված միջոցառումների վերաբերյալ իր դիրքորոշման մասին կամ Ապահովադրի հետ չի համաձայնեցնում դիրքորոշման հստակեցման վերջնական ժամկետ, ապա այդ դեպքերում Ապահովադիրը կարող է համարել, որ ներկայացված միջոցառումների ծրագիրը ընդունելի է Ապահովագրողի համար,
- 12) ապահովագրական հատուցման վճարմանը զուգընթաց Ապահովագրողի առաջարկությամբ Ապահովագրողի հետ կնքել վճարման ենթակա գումարների պահանջի զիջման վերաբերյալ պայմանագիր կամ կողմերի իրավունքները և պարտականությունները հստակեցնող պայմանագիր,
- 13) վերադարձնել Ապահովագրողին արդեն իսկ վճարված ապահովագրական հատուցումը, եթե Ապահովադիրը խոչընդոտում է Ապահովագրողին փոխանցված իրավունքների լիարժեք կիրառմանը, կամ եթե Ապահովադիրը հրաժարվում է Ապահովագրողին զիջել Վարկառուի նկատմամբ պահանջի իրավունքը, կամ, եթե Ապահովադիրը համապատասխան պայմաններ չի ստեղծել, որպեսզի Ապահովագրողը կարողանա պատշաճ ձևով կիրարկել իրեն զիջված (փոխանցված) իրավունքները,

- 14) վերադարձնել Ապահովագրողին արդեն իսկ վճարված ապահովագրական հատուցումը, եթե պարզ է դարձել, որ ապահովագրական հատուցումը վճարվել է կեղծ կամ ոչ ամբողջական տեղեկատվության հիման վրա կամ եթե ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու հանգամանքը չեղարկվել է կամ եթե առկա է Պայմանների ԳԼՈՒԽ 9-ով նախատեսված դեպքերից որևէ մեկը, եթե դրանք Ապահովագրողից անկախ պատճառներով Ապահովագրողին հայտնի են դարձել կամ տեղի են ունեցել ապահովագրական հատուցում վճարելուց հետո:
- 15) ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով և ժամկետում Ապահովագրողի գրավոր համաձայնությամբ նախաձեռնել սնանկության գործընթաց, եթե դրա հիմքերն առկա են:

ԳԼՈՒԽ 13. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Ապահովագրողն իրավունք ունի՝
 - 1) գանձել ապահովագրական վճար ապահովագրության գործողության ողջ ժամանակահատվածի համար,
 - 2) պահանջել Վարկառուից արտահանման պայմանագիրը, դրա անբաժանելի մասը կազմող համաձայնագրերը, հավելվածները և գործարքին վերաբերող այլ փաստաթղթեր, սակայն դրանով Ապահովագրողը պատասխանատվություն չի ստանձնում ներկայացված փաստաթղթերի բովանդակության մասով,
 - 3) պահանջել Ապահովագրողից Վարկային պայմանագիրը և դրա անբաժանելի մասը կազմող համաձայնագրերը, հավելվածները և այլ փաստաթղթեր, սակայն դրանով Ապահովագրողը պատասխանատվություն չի ստանձնում ներկայացված փաստաթղթերի բովանդակության մասով,
 - 4) պարզել Վարկառուի և Ապահովագրողի կողմից ներկայացված տեղեկատվության ու փաստաթղթերի հավաստիությունը և ամբողջականությունը՝ ՀՀ օրենսդրությանը համաձայն պահպանելով ներկայացված տեղեկատվության գաղտնիությունը,
 - 5) պահանջել Ապահովագրողից պատշաճ ձևով ապահովել Վարկառուի կամ երրորդ անձանց նկատմամբ առկա պահանջի իրականացումը,
 - 6) բանակցել Վարկառուի հետ և ստանալ տեղեկատվություն վճարված ապահովագրական հատուցման գումարի հետքերման կամ հավաքագրման վերաբերյալ,
 - 7) պահանջել Ապահովագրողից վերադարձնել ապահովագրական հատուցման գումարը, եթե պարզ է դարձել, որ ապահովագրական հատուցումը վճարվել է կեղծ կամ ոչ ամբողջական տեղեկատվության հիման վրա կամ եթե ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու հանգամանքը չեղարկվել է կամ եթե առկա է Պայմանների ԳԼՈՒԽ 10-ով նախատեսված դեպքերից որևէ մեկը, այն դեպքում, երբ դրանք Ապահովագրողից անկախ պատճառներով Ապահովագրողին հայտնի են դարձել կամ տեղի են ունեցել ապահովագրական հատուցում վճարելուց հետո:
2. Ապահովագրողը պարտավոր է՝
 - 1) վճարել ապահովագրական հատուցումը ապահովագրական հատուցման վճարման որոշման կայացման պահից 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում,
 - 2) պատշաճորեն պահպանել ներկայացված փաստաթղթերը,
 - 3) Ապահովագրողին տեղեկացնել իրեն հայտնի ցանկացած իրադարձության (փաստի) մասին, որը կարող է հանգեցնել ապահովագրական պատահարի առաջացմանը,
 - 4) Ապահովագրական հատուցման մասին որոշում կայացնելուց հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում Ապահովագրողին տրամադրել Ապահովագրական հատուցման որոշումը:

ԳԼՈՒԽ 14. ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒՄ ՆԵՐԱՌՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Ի լրումն Ապահովագրի և Վարկառուի միջև կնքվող Վարկային պայմանագրի դրույթների վերջինիս մեջ ներառվում են նաև հետևյալ դրույթները, եթե այլ բան նախատեսված չէ Վկայագրով.
 - 1) Վարկային պայմանագրի այլ դրույթների և սույն դրույթների միջև հակասությունների դեպքում սույն դրույթները գերակայում են:
 - 2) Վարկային պայմանագրի շրջանակներում Վարկի գումարը տրամադրվում է անկանխիկ եղանակով, եթե այլ բան նախատեսված չէ Վկայագրով: Վարկի ծախսման ուղղությունները և նպատակայնությունը հաստատվում է Ապահովագրողի կողմից/համաձայնեցվում է Ապահովագրողի հետ:
 - 3) Ապահովագրին Ապահովագրական հատուցում վճարելուց հետո Վարկառուի նկատմամբ Ապահովագրի պահանջի իրավունքը հատուցմանը համամասնորեն համարվում է զիջված Ապահովագրողին:
 - 4) Ապահովագրողի և Վարկառուի միջև հակընդդեմ պարտավորությունները ենթակա են հաշվանցման:
 - 5) Վարկի վաղաժամկետ մարման դեպքում Ապահովագրին իրավունք չունի Վարկառուից գանձել վաղաժամկետ մարման հետ կապված որևէ տուգանք կամ այլ վճար, եթե վաղաժամկետ մարումը չի իրականացվում Վարկառուի նախաձեռնությամբ:
 - 6) Վարկառուն պատասխանատվություն է կրում Ապահովագրին ներկայացված ցանկացած կեղծ տեղեկատվության համար՝ ստացված Վարկի ամբողջ գումարի չափով:
 - 7) Արտահանման պայմանագրով նախատեսված էական պայմաններին վերաբերող ցանկացած փոփոխություն ենթակա է գրավոր կարգով համաձայնեցման Ապահովագրի և Ապահովագրողի հետ:
 - 8) Վարկառուն Ապահովագրին պետք է տրամադրի իր համաձայնությունը, որպեսզի Ապահովագրողին (նրա իրավահաջորդին) տրամադրի Վարկառուի վերաբերյալ օրենքով պաշտպանվող գաղտնիք (այդ թվում՝ բանկային, առևտրային կամ այլ գաղտնիք) կազմող տեղեկատվություն:
 - 9) Վարկառուն Ապահովագրին պետք է տրամադրի իր համաձայնությունը Ապահովագրողի պահանջով Ապահովագրողի ներկայացուցչի մասնակցությամբ իրականացնել Վարկի օգտագործման նպատակայնության ստուգում:
 - 10) Վարկի ոչ նպատակային օգտագործման համար Վարկառուի նկատմամբ կարող է կիրառվել տուգանք Վարկի գումարի ոչ նպատակային օգտագործված մասի նվազագույնը 5 տոկոսի չափով, որը ենթակա է վճարման Ապահովագրողին: Վարկի գումարի նվազագույնը 5 տոկոսի չափով տուգանք կարող է կիրառվել նաև այն դեպքում, երբ Վարկառուն խոչընդոտում է Ապահովագրի և/կամ Ապահովագրողի կողմից իրականացվող Վարկի նպատակայնության ստուգմանը:
 - 11) Ապահովագրի չի կարող առանց Ապահովագրողի նախնական գրավոր համաձայնության համաձայնել Վարկառուի հետ փոփոխել Վարկային պայմանագրի պայմանները, այդ թվում՝ վճարումների ժամկետները, գումարները կամ տոկոսները, Վարկի և դրա կատարումն ապահովելու նպատակով կնքված պայմանագրերով սահմանված հարաբերությունների նկատմամբ իրավունքները գրավադրել կամ դրանց օգտագործումը այլ կերպ սահմանափակել կամ փոխանցել երրորդ անձի:
2. Գործարքի առանձնահատկություններից ելնելով Ապահովագրողի կողմից կարող են սահմանվել Պայմանների էությունից բխող այլ դրույթներ:

ԳԼՈՒԽ 15. ԱՄՓՈՓԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Գործարքի առանձնահատկություններից ելնելով Ապահովագրողի տնօրինության որոշմամբ Պայմաններից կարող են կատարվել բացառություններ:
2. Պայմաններով և Վկայագրով չկարգավորված իրավահարաբերությունները կարգավորվում են ՀՀ օրենսդրությամբ:
3. Եթե ՀՀ օրենսդրության փոփոխության արդյունքում Պայմանների կամ Վկայագրի որոշ դրույթներ դառնում են անվավեր, անարդյունավետ կամ ոչ կիրառելի, այդ հանգամանքը չի տարածվում Պայմանների այլ դրույթների վրա:
4. Վկայագրի կնքման համար կամ դրա դրույթների կատարման համար Կողմերի միջև փոխանակված տեղեկատվությունը ենթակա չէ հրապարակման: Կողմը, որը ստացել է նման տեղեկատվություն, իրավունք չունի առանց մյուս կողմի համաձայնության երրորդ կողմի փոխանցել այդ տեղեկատվությունը, և չի կարող այդ տեղեկատվությունը օգտագործել այլ ոչ հիմնավորված նպատակով:
5. Եթե Վկայագրով կողմերի միջև այլ պայմանավորվածություն չի ամրագրվում, Վկայագրից կամ դրա հետ կապված այլ իրավահարաբերությունից բխող հավանական վեճերը, որոնք փոխադարձ համաձայնությամբ չեն կարգավորվում, ենթակա են կարգավորման ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված դատական կարգով:
6. Պայմաններով սահմանված իրավահարաբերությունները կարգավորվում են ՀՀ օրենսդրությամբ: